

אי 2 ציזקוס אל פידרידו, אי ערים אי קואטרו איגעינדו אדאל
צום דוק איראן די אונורס, אי לוס דוק די צילונטאל: קי טורנה.
יוראלע לה בלאנקא כינייה, לאגרינאלס די צילונטאל.
די קי יוראלע בלאנקא כינייה, לאגרינאלס די צילונטאל.
יורו פור צום קאלאליירו, קי צום צאל אי ווי דיטאל.
ווי דיטאל כינייה אי ויגאלה, אי גיקה די לה פוקה אידאל.
ווי דיטאל איזוס גיקטוס, יוראן אי דינאלדאן פאן.
איסטו סינטייו איז קאלאליירו, דיטו טודו אי טורנו אעראלס.
ווינטייו לה וואנו אין סו פיגו, סין דובלוס לי דארה.
פארה קי ווי באסטא איסטו, פארה צינו או פארה פאן.
קי איסטו נו צום באסטא, צינדיריט וידייה סינדאל.
צינדיריט לוס ורס ציספידוס, סין וואגאל אי סין קודאל.
פינה ערים אכיוס: אי אספיראל, אלס קואטרו צום קאלאל.

רומאנסה

גראנדס צודאלס איז אין פראנסייס, אין לה סאל די פאריס.
קי קאלז איז איז די ריי, קן לה אלע די אונאדי.
קי קאלז איז איז די ריי. קן לה אלע די אונאדי.
עאליאל דאונאלס אי דאליאל, קאלאליירו ואלס די ציל: סיטורנה.
איז קי גיאל לה עאליאל. איס אונא דאונא גינטי.
עאליאל לה איסטאל איז קונדי, אי אקיל קונדי די אונאדי.
קי איראל אקיל איז קונדי, אי קונדי קי איראל אקיל.
או איראל אל עאליאל, או ווי איראל אל.
לייו וון ווי אלע עאליאל, כי וינכוס טי ווי אלע.
ווי אלע איסטו לינדו קוארפו, קי איס גאלז אי טאן גינטי.
קי צום עלאליאל איז צאין קונדי, קן סיגו ייצינו ווי.

מארידו אין צײַהײַ טינגו, אי לונגײַ איקטע פארה צײַכר .
 דוס אײַקוס גײַקוס טינגו, קי נון סי לו סאצין-דיזר .
 חונה איספואיגרה צײַהײַ טינגו, אי נטלה איקטע פארה נוריר .
 אינברוולה אין און מאנטיל די חורו, אי די אפואירה דיטו
 איב גאפין .

אה קאידה דילה פואירטה, אינקאטרו קון אמאדי .
 קי יצאט אק איב צואין קובדי, אי קובדי קי יצאט אק .
 יצו און פאזיקר די חורו, קי אחידה אלזיר יו לו נירקי .
 איקטי פאזיקר איב קובדי, קי חורו מי איספואילי אה סירציר .
 איב דיאה פארה לה נדזה, אי לה נוגי פארה דורמיר .
 איקטו קי סינטיינ איב צואין קובדי, לו דיטו אי סי איגו אפואיר .
 נון צוק פויגאט איב צואין קובדי, אי נו צוק קיזראט פואיר .
 קי נו אים לה צואיקטרה קולפה, סי נון יו קי לו צוטקי .
 אקיל קובדי אי אקיל קובדי, אי אין לה מאר סיאה סו פין .
 חרמז נאציק אי גאיהס, אי פארה פראנקסייה קיזו חור .
 נאס חרמז די טודו פונטו, אי נאס איגו דיינטרו איב סאנגיר .
 איב סאנגיר קומז חירה איקטריגו. נו נאס פואידיאה ריזר .
 אטראס אטראס לוס פראנקסיזם נון לי דיט צירגואינסה אסי .
 סי איב גראן דוקי לו סאצײַ, אה פראנקסייה נון נוס דיט איר .
 ני צוק דאן פאן אה קומירי, ני קון נאס דאמאס דורמיר .
 אה טורנאדה קי אטורנאן, מאטארון סיטינטה ניל .
 אפארטי די גיקיטיקוס, קי נון איי קואינטה ניל פין .

רומאנסה 8

לז דיב דיאה אי קלארידאד, קי איב דיאה לי דיירה איב סוב .
 אי לה נוגי איב קלארז לונאר .
 אי לה נוגי איב קלארז לונאר, לה נאניאניקה נאס איקטריאס .
 אי קואלדו קירי אלצוריאר . סי טורנא

Romansa 7

Grandes bodas hay en Francia en las salas de Paris
que casó el hijo del rey con la hija de Amadí

Bailan damas y doncellas caballeros más de mil

El que gana la taifares una dama

Mirandole estaba, el conde, y aquel conde de Amadí

-¿Qué murax, aquí el conde? ¿Conde que mirax aquí?

-O mirabax la taifa o me mirabax a mí

-Yo no miro a la taifa ni menos te miro a tí

Miro a este lindo cuerpo que es galano y tan gentil

-Si vos olaria el buen conde, consigo llevexme a mí

marido en viage tengo y Conya está para venir

dos hijicos chicos tengo que non se lo saben dezir

una esfuegra vieja tengo y mala está para morir

Embruxola en un mantil de oro y afuera dexó el chapin

a la salida de la puerta encontró con Amadí

-¿Qué llevax aquí, el buen conde? -¿Conde qué llevax aquí?

-Llevo un fijico de oro que andar ayer yo lo merquí

-Este fijico, el conde que a mí me suele aservir

el día para la mesa y la noche para dormir

Esto que sintió, el buen conde, lo dexó y se echó a fuir

-No vos fugax, el buen conde, y non vos quisiera fuir

que no es la vuestra culpa sino yo que la nusqué
Aquel conde y aquel conde que en la mar sea su fin
armó naves y galeras que para Francia quixo ir
las armó de todo punto y las echó adientro el souyer
El saayir como era estrecho no las podía regir
-Atrás, atrás los franceses non la dexverguanza el sir
Si el gran duque lo sabe a Francia non vos dusa ir
ni vos da pan a comer ni con las damas dormir
A la tornada que atornan mataron setenta mil
aparte de chiquitines que non hay cuenta ni fin.

Novela 7

Bodas se hacen en Francia

Grandes bodas hay en Francia, en la ^{capital} de París
por caso el hijo del rey con la hija de Anadi.

Estaban dama y doncellas, caballeros, una de mil.
El príncipe la taifa es una dama gentil.
Mirándole estaba el conde y aquel conde de Anadi.
- ¿La miras aquí el conde? ¿Conde qui miras aquí?
- O mirabas la taifa o una mirabas a mí.
- No me miras a la taifa ni me miras a mí.
Mira a este lindo cuerpo que es paloma y tan gentil
si vos placía el buen conde, unigo llevarme a mí.

Mando en viaje tufo y longe está para venir
por hijas de Dios tufo que tuvo se lo saben decir.
Una esposa vieja tufo y mala está para morir.
Embunpola en un mantil de oro y afuera depó el chapín.
A la salida de la puerta encontró con Anadi.
- ¿La llevas aquí, el buen conde? ¿Conde qui llevas aquí?
- Llevo un fijo de oro que anda ayer yo lo miré qui.
- Este fijo es el conde que a mí me esfuere a servir
el día para la mesa, y la noche para dormir.
Esto que fíjate el buen conde, lo depó y se echó a reír.
- No vos fregas, el buen conde, y con vos quisierays morir.
que no es la vuestra culpa sino yo por la bue que.
Aquel conde y aquel conde que en la mar sea su fin.
arriba naos y galeas que para Francia quipo ir.

las armas de todo punto y las echó adentro el sauyir.
 El sauyir, como era estrecho no les podía seguir.
 -Atre, atre, los franceses, non le descurra el río.
 Si el grande fue lo sabe a' Tramiè non vos deca ir,
 ni vos de pan a' comer ni con be darme e dormir.
 a la tornada fue a' tornan mataron setenta mil,
 aparte de chiquiticos que non hay cuenta ni fin.

— 4 —

J. A. Yoná, Cuarta de romances antiguos de pasatiempo (antes de 1908)

Olympas Palace Hotel

Salonique, le

191

Procedencia: "Libritos de cordel en letras nebrucas" (Leyón U)

S. Arm
Yona

(2)

ALMERIQUE DE NARBONA + RONCESVALLES + LAS BODAS EN PARÍS

(Aymeri de Narbonne + The Battle of Roncevaux
+ The Wedding Feast in Paris)

2A ✓

Benalmeque

¡'I akel konde 'i akel konde, ke 'en la mar se'a su fin!

Armó armas 'i galeras 'i para Fransyya kižo 'ir.

Las armó de todo punto 'i las 'egó dyentro 'el sangir.

'El sangir komo 'era 'estreño 'i non las poď'a rezir.

5 —¡Atrás, atrás, los fransezes, non le deš vergu'ela así!

Si 'el gran duke lo save, 'a Fransyya non vos deša 'ir,

ni vos dan pan 'a komere, ni kon las damas dormir.

'En la tornađa ke atorna, mataron setenta mil,
aparte de ġiketikos, ke non ayy ku'enta ni fin.

10 Grandes bodas ayy 'en Fransyya 'i 'en la sala de París:
ke kazó la 'iža del rey kon la 'iža de Amadí.

Source: GSA 1. Variants: RHP 1.

The second hemistich of each verse is repeated except in v. 33. There are no repetitions in RHP except in v. 1.

1a 'I om. RHP.

1b ke om. RHP.

2b + se torna RHP.

4b pu'edfa RHP.

5b vergu'ensa RHP.

8a 'En la torna ke atorna RHP.

- Bayyien damas 'i donzeas, kavayeros más de mí.
 Le ke agiava la tayyfa 'era 'una dama gentil.
 Mirándola 'estava 'el bu'en konde 'i 'el konde de Amadi.
 15 —¿Ké miráš akí, 'el bu'en konde, konde, ké miráš akí?
 'O miravaš ala tayyfa, 'o me miravaš a mí.
 —Yyo non miro ala tayyfa, ni menos te miro a ti.
 —Miro 'a 'este lindo pu'erpo, tan galano 'i tan ġentil.
 —Si vos agrado, 'el konde, konsigo yevéšme a mí.
 20 Marido 'en viaže tengo, lonġe 'está para venir.
 'Una 'esfu'egra vieža tengo, mala 'está para morir.
 Dos 'ižikos ġikos tengo, ke non se lo saven dezir.
 La 'embružó 'en 'un mantel de 'oro, de afu'era dešó 'el ġapín.
 Por 'en međyyo del kamino, 'eskontró kon Amadí.
 25 —¿Ké yeváš akí, 'el konde, 'i konde, ké yeváš akí?
 —Yevo 'un pasežiko de 'oro, ke 'inda 'oyy me lo merkí.
 —'Este pasežiko, konde, a mí me 'esfu'ele 'a servir,
 'el dí'a para la meza 'i la noġe para 'el dormir.
 Non la konose 'en 'el garbe, ni menos 'en 'el vestir.
 30 Konose 'el ġapín de 'oro: —¡A'inda alyer se lo merkí!
 'Esto ke sintyyó 'el konde, la dešó 'i se 'eġó 'a fu'ir.
 —Non vos fuyygáš, 'el bu'en konde, ni vos kižeraš fu'ir.
 33 'Esto non 'es la vu'estra kulpa, sinon 'es yyo ke lo buškí.

12b kavalyeros más de mil RHP.

13a giava RHP.

14a bu'en om. RHP.

15b 'i konde RHP.

19b kon sigo GSA (in repetition) / RHP.

21b mu'erir RHP.

24a 'enmedyyo RHP.

24b 'enkontró RHP.

26a, 27a pasažiko RHP.

27b amí me lo 'es fi'el 'a servir RHP.

28b 'el om. RHP.

30a konose 'en 'el ġapín RHP.

32 om. RHP.

33b sinon yyo ke lo kulpí RHP.

25

- Grandes bodas ayy 'en Fransyya, 'en la sala de París; (10)
 ke kazó 'el 'ižo de 'el rey kon la 'iža de Amadí.
 Bayylan damas 'i donzeas, kavayeros más de mil.
 'El que gfa la tayyfa 'es 'una dama ġentil.
 5 Mirándola 'estava 'el konde 'i akel konde de Amadí.
 —¿Ké miráš akí, 'el konde, 'i konde, ké miráš akí? (15)
 'O miravaš ala tayyfa, 'o me miravaš a mí.
 —Lyyo non miro ala tayyfa, ni menos te miro a ti.
 Miro 'a 'este lindo ku'erpo, que 'es galano 'i tan ġentil.
 10 —Si vos plazfa, 'el bu'en konde, konsigo yevéšme a mí.
 Marido 'en viaže tengo 'i lonġe 'está para venir (20)
 Dos 'ižikos ġikos tengo, ke non se lo saven dezir. (22)
 'Una 'esfu'egra vyeža tengo 'i mala 'está para morir. (21)
 'Enbružóla 'en 'un mantel de 'oro 'i de afu'era dešó 'el ġapín. (23)
 15 Ala salida dela pu'erta, 'enkontró kon Amadí.
 —¿Ké yeváš akí, 'el bu'en konde, 'i konde, ké yeváš akí? (25)
 —Yevo 'un pažežiko de 'oro, ke a'inda alyer yyo lo merki.
 —'Este pažežiko, 'el konde, ke a mí me 'esfu'ele 'a servir, (28)
 'el dfa para la meza 'i la noġe para dormir. (31)
 20 'Esto ke sintyyó 'el bu'en konde, lo dešó 'i se 'eġó a fu'ir. (32)
 —Non vos fuyygáš, 'el bu'en konde, 'i no vos kižeraš fu'ir. (33)
 Ke no 'es la vu'estra kulpa, sinon yyo ke lo buški.
 ¡Aké konde 'i akel konde 'i 'en la mar se'a su fin! (1)
 Armó naves 'i galeas 'i para Fransyya kižo 'ir.
 25 Las armó de todo punto 'i las 'eġó dyentro 'el sangir.
 El sangir komo 'era 'estreġo, no las pu'edfa režir.
 —¡Atrás, atrás, los fransezes, non le deš vergu'ensa así! (5)
 Si 'el gran duke lo save, 'a Fransyya non mos deša 'ir,
 ni vos dan pan 'a komere, ni kon las damas dormir.
 30 Ala tornada ke atornan, mataron setenta mil, (9)
 31 aparte de ġiketikos, ke non ayy ku'enta ni fin.

Source: GRA 7.

2 repeated.

3b + setorna.

10b kon sigo.

Translations:

2A

Oh that Count, that Count, may he perish on the sea! He fitted out weapons and galleys and set out for France. He fitted them out completely and launched them upon the [river] San Gil. Since the river was narrow, he could not steer them well. (5) "Go back, go back, you Frenchmen, do not shame him so! If the Grand Duke learns of it, he'll not let you return to France. Nor will he give you bread to eat, nor let you sleep with ladies." In the counterattack, they killed seventy thousand, aside from foot soldiers, whose number is without end. (10) There are great wedding feasts in France, in the halls of Paris; for the daughter of the King has been married together with the daughter of Amadi. Ladies and maidens are dancing, and more than a thousand knights. She who was leading the dance was a graceful lady. The good Count was looking at her, that Count Amadi. (15) "What are you looking at, good Count? Count, what are you looking at here?" "Either you were looking at the dancing or you were looking at me." "I'm not looking at the dancing, and even less am I looking at you. I'm looking at your beautiful body, so graceful and fine." "If I please you, Count, take me with you. (20) My husband is on a journey; he is too far away to return. I have an old mother-in-law who is sick unto death. I have two small children who will not know how to tell him." He wrapped her in a golden mantle, but left her shoe outside. Along the way, he encountered Amadi: (25) "What are you carrying, Count? Count, what are you carrying here?" "I'm carrying a little golden page, that I bought only today." "This little page, Count, is wont to serve me, during the day at table and at night for bed." He does not recognize her in her gracefulness, and even less in her attire. (30) He recognizes the golden shoe: "Only yesterday I bought it!" When the Count heard this, he left her and started to flee. "Don't flee, good Count, do not think of fleeing. (35) This is no fault of yours, but mine, for I brought it on myself."

2B

There are great wedding feasts in France, in the halls of Paris; for the King's son has married the daughter of Amadi. Ladies and